

C148 – BIN12

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2006-2007

27 maart 2007

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN, BESTUURSZAKEN,
INSTITUTIONELE EN BESTUURLIJKE HERVORMING
EN DECREETSEVALUATIE

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandebossche tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het publiekrechtelijk archiefbeleid

1

Voorzitter: de heer Kurt De Loor

Vraag om uitleg van de heer Dany Vandebossche tot de heer Geert Bourgeois, Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme, over het publiekrechtelijk archiefbeleid

De voorzitter: De heer Vandebossche heeft het woord.

De heer Dany Vandebossche: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik raket een dossier op dat al enkele jaren meegaat in het Vlaams Parlement. We hebben er zelfs een resolutie over goedgekeurd. Bij de staatshervorming is het archief een van de vergeten sectoren. Vanuit een juridische benadering zou men kunnen zeggen dat de gemeenschappen en gewesten, gelet op het feit dat ze bevoegdheden hebben, automatisch de bevoegdheid hebben om het archief van die bevoegdheden te bewaren.

Het archiefbeleid in ons land is een bijzonder ingewikkelde bevoegdheidskwestie. Alle pogingen om de oude archiefwet te hervormen en aan te passen, zijn daarover gestruikeld.

In het verleden heb ik met de heer Chris Vandebroeke enkele pogingen ondernomen om een visie over de archivering en de bevoegdheid daarover in een visie te gieten. We kregen steevast als antwoord dat de bevoegdheidsperikelen belemmerend werkten op het nemen van een initiatief. We hebben daarover hoorzittingen, interpellaties en een resolutie gehad.

Los van dat ingewikkeld kluwen lijkt echter vast te staan dat de gemeenschappen en gewesten de bevoegdheid hebben voor de archiefbescheiden die door henzelf zijn gevormd sinds hun oprichting. Dat is al heel wat. Toch zijn er nooit echt stappen in die richting gezet. In Wallonië is dit inmiddels wel gebeurd. In het Waalse Gewest bestaat er sinds 2001 een Archiefdecreet.

Het is interessant om in dat verband te verwijzen naar het advies van de Raad van State naar aanleiding van dat ontwerp van decreet: "L'état fédéral et les collectivités fédérées disposent d'une compétence parallèle en ce qui concerne la réglementation des archives. En d'autres termes, les collectivités précitées ont le pouvoir de constituer leur propre archive dans le cadre de l'exercice de la compétence qui leur est reconnue par ou en vertu de la constitution, et de fixer les règles à cet effet."

De gemeenschappen en de gewesten hebben dus de bevoegdheid tot het opzetten van hun eigen archivering.

Er is nog wel wat discussie over de openbaarheid van bepaalde stukken en de bescherming van de privacy, wat nationale bevoegdheden zijn.

Het Waalse Gewest heeft ook gezorgd voor archiveringsplaatsen; instellingen van openbaar nut kunnen hun eigen bewaarplaatsen van archieven inrichten.

In de Senaat werd een wetsvoorstel ter bespreking voorgelegd dat enkele achterhaalde aspecten van de oude federale Archiefwet moet aanpassen. De bevoegdheidsdiscussie blijft wel wat hangen. Het wetsvoorstel wil ervoor zorgen dat we de archieven kunnen neerleggen na dertig jaar, en niet na honderd jaar zoals nu het geval is. Voor veel historici en wetenschappers is dat een doorn in het oog en een bron van frustratie. De Archiefwet is op dat vlak niet helemaal duidelijk en het wetsvoorstel verandert daar weinig aan. Het gevolg zou zijn dat ook de gewesten en gemeenschappen onder die Archiefwet ressorteren, en dat we de stukken van het begin van de jaren zeventig moeten overmaken aan het Rijksarchief.

De Archiefwet is niet aangepast aan de staatshervormingen omdat zij dateert van 1955. Het inkorten van de tijd om het archief neer te leggen, is dus een terechte bekommernis. Het zou wel grote gevolgen hebben voor de Vlaamse archieven.

De federale Archiefwet kan worden aangepast, maar in Vlaanderen moeten we dan wel in gang schieten. We moeten snel werk maken van een eigen Archiefdecreet voor de Vlaamse overheid en alle instellingen die daaronder ressorteren.

Mijnheer de minister, ik veronderstel dat u zich bewust bent van deze problematiek. Bent u bereid om een archiefbeleid voor de instellingen uit te werken voor de zaken waarvoor Vlaanderen nu reeds bevoegd is? Dient er geen initiatief genomen te worden om aan de huidige situatie te verhelpen? Heeft de Vlaamse Regering plannen in die zin?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Mijnheer Vandebossche, ik ben minder onderlegd in deze ingewikkelde materie dan u en de heer Vandebroeke, zeker inzake de bevoegdheidskwestie. Ik zal op dat punt vandaag niet ingaan.

De archiefproblematiek is een gedeelde bevoegdheid tussen de federale staat, de gemeenschappen en de

gewesten. Die beschikken over de bevoegdheid met betrekking tot de archieven van hun eigen instellingen en de instellingen waarover zij de bevoegdheid hebben hun organieke wetgeving tot stand te brengen. De gemeenschappen en gewesten hebben de bevoegdheid over de archiefbescheiden die door hen zijn gevormd, en zijn dus ook bevoegd om archiefdiensten op te richten om voor de eigen administratie het dynamische of semi-statische archiefbeheer te organiseren. Dat had u ook al gesteld, mijnheer Vandenbossche.

De bestaande federale Archiefwet van 24 juni 1955, die geen wet is met betrekking tot het Algemeen Rijksarchief, maar wel een wet inzake het archiefwezen, blijft van toepassing op de gemeenschappen en gewesten zolang zij geen gebruik hebben gemaakt van hun eigen bevoegdheid. De gemeenschappen en gewesten zijn echter niet verplicht om hun archiefdocumenten in het Algemeen Rijksarchief onder te brengen, maar alles wat aan dat rijksarchief is toevertrouwd, valt buiten de bevoegdheid van de gemeenschappen.

U verwees naar een decreet van het Waalse Gewest uit 2001, met het bijhorende interessante advies van de Raad van State, dat u deels hebt geciteerd. Persoonlijk vind ik dat we twee dingen moeten doen, in volgorde van prioriteit. We moeten een eigen decreet opstellen, maar vooraf moeten we maatregelen nemen met betrekking tot ons eigen archief. Het departement Bestuurszaken bereidde op mijn vraag, los van uw vraag, voorheen al een nota voor. Ik heb dus al eerste nota's, maar die zijn nog niet af. Deze nota moet nog worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Ze bevat concrete aanbevelingen voor de organisatie van een degelijk document- en archiefbeheer bij de Vlaamse overheid.

De nota is voorafgegaan door een ruime rondvraag bij de Vlaamse overheid om de omvang van deze problematiek in kaart te brengen. Het doel van deze nota is enerzijds de herbekrachtiging, maar ook de optimalisering van de bestaande interne regelgeving, en anderzijds het vrijmaken van de middelen nodig om deze regelgeving in de praktijk om te zetten. Een decreet goedkeuren of een omzendbrief maken is immers één zaak. Het is natuurlijk uw bedoeling dat er een goed archiefbeleid komt. Ik deel uw mening. Tenzij ik me vergis, bepaalt het regeerakkoord hierover niet specifiek iets, zodat het aan de regering is om principiële keuzes en beslissingen te nemen.

Volgens mij beschikt de regering, op grond van de artikelen 8 en 87, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, over de bevoegdheid om voor haar eigen diensten – de departementen en de intern verzelfstandigde agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid in de Vlaamse ministeries – de organisatie van het archiefwezen te regelen. Dit kan door middel van een eenvoudige rondzendbrief. Ik heb nagegaan wat

er nu bestaat. Op dit ogenblik is er een interne regelgeving die geldt voor de voornoemde Vlaamse diensten. De organisatie van het archiefbeheer wordt nu namelijk geregeld door de dienstorder 97/3 van het college van secretarissen-generaal van 12 februari 1997 betreffende het archiefbeheer en de vernietiging van archiefdocumenten. Die dienstorder is ondertussen dus al 10 jaar oud. Het is mijn bedoeling een nieuwe regeling uit te werken.

Het archiefbeheer van de lokale besturen is een bevoegdheid van de Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur. De nota, waarvan het ontwerp me al is voorgelegd, schetst de bestaande problematiek en de behoeften bij de Vlaamse overheid op het vlak van document- en archiefbeheer, zowel op papier als digitaal. Ik wil een concreet stappenplan uitwerken om, via de uitbouw van een uniforme beheerstructuur, gekoppeld aan de oprichting van een coördinerende dienst voor document- en archiefbeheer, de bestaande problemen het hoofd te bieden en aan de behoeften tegemoet te komen. Het is in eerste instantie de bedoeling om de bestaande situatie te stroomlijnen. Daarom heeft die ruime rondvraag plaatsgevonden, en is die nota opgesteld, die moet leiden tot een stappenplan. In een eerste fase wil ik me toespitsen op de optimalisering van het interne document- en archiefbeheer bij de Vlaamse administratie, met het oog op het vormen van een degelijke basis, die de correcte toepassing van de bestaande en toekomstige archiefwet- en regelgeving moet toelaten.

Op 1 februari 2007 is mijn departement Bestuurszaken begonnen met het project Archiefbeleid Vlaamse Overheid, dat als hoofddoelstelling heeft te komen tot een gedetailleerde inventarisatie van de aanpak en behoeften qua document- en archiefbeheer binnen de Vlaamse administratie. Op basis van die bevindingen moet een stappenplan tot stand komen, dat wordt voorgesteld in de ontwerpnota die me is bezorgd en die ik zal voorleggen aan de Vlaamse Regering. Dat stappenplan moet worden verfijnd en geconcretiseerd tot een uitgebreid beleidsadvies. In een volgende fase moet er een coördinerende archiefdienst komen, net als een decretale basis om te komen tot een ruimere regeling. Ik wil echter wel dat dit parallel zou kunnen gebeuren, waarbij het dus niet zo is dat het eerste eerst volledig moet zijn afgewerkt, willen we aan het volgende kunnen beginnen. Ik wil dat hier werk van wordt gemaakt en zal bekijken wie de capaciteit heeft om dat te doen.

Ik zal bekijken met de overige regeringsleden of dit het best gebeurt door middel van één decreet, dat ook betrekking zal hebben op het binnenlands bestuur, of met een horizontaal decreet voor onze diensten, dus ministeries, de eigen agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid en de extern verzelfstandigde agentschappen, of dat dit moet worden gesplitst. Alleszins wil ik dit alles in nauw overleg doen. Zoals u aanhaalde, mijn-

heer Vandenbossche, is deze aangelegenheid hier al herhaaldelijk aan bod gekomen. Ik neem me voor daar werk van te maken.

De voorzitter: De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik wil echter terugkeren naar die wet van 1955, het begrip ‘openbare instelling’ en de achterliggende bedoeling van het wetsvoorstel dat in de Senaat is ingediend. Ik citeer: “Op die manier worden de grote openbare instellingen onder het gezag van de federale staat, gemeenschappen en gewesten, verplicht hun archief na 30 jaar over te dragen. Dezelfde verplichtingen gelden niet voor de kleine openbare instellingen, zoals de kerkfabrieken, die worden behandeld zoals de gemeenten.” De gemeenten vallen nog onder een andere regeling. Mijn stelling is dat een decretaal initiatief wat dit betreft op zijn plaats is, vooral ook omdat de organieke bevoegdheid over de gemeenten sinds kort wordt uitgeoefend door het Vlaamse Gewest. Vlaanderen kan dus maatregelen nemen met betrekking tot de archieven ten aanzien van de gemeenten. Dat decretaal initiatief kan ook worden genomen door het parlement.

Er wordt gesteld dat de archieven van gewesten en gemeenschappen automatisch moeten worden overdragen aan het Algemeen Rijksarchief. Dat lijkt me moeilijk houdbaar, tenzij Vlaanderen oordeelt dat het geen eigen archiefdecreet of archiefdienst nodig heeft. Gelet op alle initiatieven die de heer Vandenbroeke en ikzelf destijds hebben genomen, ben ik bereid te bekijken of er geen decretaal initiatief moet worden genomen. De verplichting van het ingediende wetsvoorstel om de termijn waarbinnen instellingen stukken moeten indienen bij het Rijksarchief in te korten, lijkt me zeer rationeel. Dat heeft echter gevolgen. Dan vind ik dat we daarover dringend een decreet moeten maken.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Misschien heb ik een en ander niet zo duidelijk gesteld. We zijn bevoegd voor onze eigen archieven, namelijk die van departementen en agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid. Via rondzendbrieven kunnen we dit regelen. Als we een archiefregeling willen uitwerken voor onze agentschappen met rechtspersoonlijkheid, die door het wetsvoorstel in de Senaat blijkbaar openbare instellingen worden genoemd, dan moet er een decreet komen. Ik ben ook van plan dat initiatief te nemen. Ik vind immers inderdaad dat wij die bevoegdheid bezitten en ze ook moeten uitoefenen. Het verbaast me enigszins dat dit nog steeds niet is geregeld, hoewel u daar ook in een vorige regeerperiode heel vaak de aandacht op hebt gevestigd. Op het eerste gezicht lijkt dit federale wetsvoorstel me een bevoegdheidsoverschrijding. De federale overheid kan

wel regels uitwerken met betrekking tot het archiefwezen, maar ik zie niet in hoe ze een archiefwetgeving zou kunnen uitwerken met betrekking tot, bijvoorbeeld, de lokale besturen. Die vallen immers onder onze bevoegdheid, net als de Vlaamse openbare instellingen. Die zijn onderworpen aan onze regels.

Ik deel dus uw mening. Ik had het over een prioriteit van tweede orde. Daarmee bedoelde ik dat ik alleszins inhoudelijk wil komen tot een goed archiefbeleid. Wat dat betreft, is er mijns inziens veel werk aan de winkel. Daar zullen ook middelen tegenover moeten staan. Ik wil een omvattende regeling. Intern kan ik alles regelen via een omzendbrief. Ik kan ook een omzendbrief maken voor de agentschappen met rechtspersoonlijkheid, maar die zullen natuurlijk slechts de waarde van een aanbeveling hebben. Ze zullen niet bindend, niet reglementerend zijn. Ik deel dus uw mening dat we nood hebben aan een decreet, maar niet zozeer voor de eigen archieven. Voor de archieven van de departementen en de agentschappen zonder rechtspersoonlijkheid kunnen we perfect werken met een actualisering en verdere verfijning van de dienstorder van 1997. Om te komen tot een omvattend beleid, wil ik echter absoluut een initiatief nemen. Dat moge duidelijk zijn. Misschien heb ik dat daarnet te weinig beklemtoond.

De voorzitter: De heer Vandenbossche heeft het woord.

De heer Dany Vandenbossche: Rationele overwegingen gebieden me te zeggen dat de kans dat dit wetsvoorstel nog deze zittingsperiode wordt goedgekeurd, gering lijkt. Ik lig daar dus niet meteen wakker van.

Ik betwijfel ook of er sprake is van een bevoegdheidsoverschrijding. Zeker als het woordje ‘kunnen’ wordt ingevoegd, is er geen sprake van een bevoegdheidsoverschrijding. Ik ben ook van plan dat te laten invoegen.

Het stemt me intussen zeer tevreden dat er een initiatief ter zake zal komen. Ondertussen behoren de resoluties en de vragen van de heer Vandenbroeke en mezelf ook al tot het archief van dit parlement. *(Gelach)*

De voorzitter: Het incident is gesloten.
